

F. t. l. vedr. retsplejeloven

søgsmål (eller afgørelse i erstatningsnævnet) i medfør af retsplejelovens § 992, stk. 1, på grund af ufuldstændige oplysninger, typisk manglende dokumentation for udgifter. Sådanne udsættelser vil i et vist omfang kunne undgås, hvis forurettede får adgang til advokatbistand.

Også i andre henseender kan forurettede i en voldssag efter udvalgets opfattelse have behov for bistand af en advokat. Det kan således for nogle forurettede være af stor betydning at blive forberedt på afhøringen i retten, herunder navnlig at blive gjort bekendt med mulighederne for at få afhøringerne gennemført uden tiltaltes tilstedeværelse og/eller med dørlukning eller referatforbud/navneforbud.

I sager, hvor der er tale om vold i ægteskab eller samlivsforhold, såkaldt »hustruvold«, vil der endvidere ofte på samme måde som i voldtægtssager – se nedenfor under pkt. 2.2 – blive tale om afhøring om intime forhold, hvortil kommer, at der sjældent er andre vidner end den forurettede. I disse tilfælde vil der efter udvalgets opfattelse være et særligt behov for advokatbistand til den forurettede, som bl.a. på grund af økonomiske forhold og/eller hensynet til mindreårige børn meget ofte vil være i et sådant afhængighedsforhold til manden, at hun ikke uden kraftig støtte udefra magter at fremsætte og fastholde forklaringer, der indeholder alvorlige beskyldninger mod ham.

Af de anførte grunde foreslår udvalget, at der indføres en adgang til advokatbeskikkelse for den forurettede i voldssager. Beskikkelsen skal kunne ske på et tidligere tidspunkt og med flere opgaver end de advokatbeskikkelser, der kan foretages efter retsplejelovens § 995 a. Udvalget finder endvidere, at de forurettede udtrykkeligt skal gøres opmærksom på muligheden for at få beskikket advokat, og advokatens rettigheder bør være de samme som ved voldtægtssager m.v., jf. retsplejelovens § 741 b og § 741 c og nedenfor under pkt. 2.3.

Efter udvalgets opfattelse er det ikke muligt generelt at udpege en gruppe af voldssager, hvor beskikkelse altid bør ske. Det bør derfor overlades til retten at foretage en konkret vurdering af forurettedes behov, også under hensyntagen til adgangen til advokathjælp i medfør af retshjælpsordninger eller retsplejelovens § 995 a. Retten bør endvidere i forbindelse med beskikkelsen kunne tilkendegive, hvis beskikkelse er sket særligt med henblik på en eller flere bestemte opgaver.

På denne baggrund foreslår udvalget retsplejelovens § 741 a ændret, således at retten, når forholdene taler derfor, på begæring af den forurettede kan beskikke en advokat for den pågældende i en sag, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119 (over-

fald på offentligt ansatte), § 237, jf. § 21 (forsøg på manddrab), §§ 244–246 (vold m.v.), §§ 249 og 250 (uagtsom legemsbeskadigelse og hensættelse i hjælpeløs tilstand m.v.), §§ 260–262 (ulovlig tvang og frihedsberøvelse) eller § 288 (røveri). I 1986 og 1987 blev der indgivet henholdsvis ca. 9300 og 9100 anmeldelser til politiet om overtrædelse af disse bestemmelser.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets forslag, og retsplejelovens § 741 a foreslås derfor ændret i overensstemmelse hermed, jf. lovforslagets § 1, nr. 2 (nyt stk. 2 i § 741 a).

2.2. Voldtægtssager m.v.

a. Ved lov nr. 253 af 16. juni 1980 blev de gældende bestemmelser vedrørende advokatbistand til den forurettede i sager om voldtægt indsat i retsplejeloven som et særligt kapitel 66 a (§§ 741 a – 741 e) under overskriften »Advokatbistand til den forurettede«. Den gældende affattelse af §§ 741 a – 741 e fremgår af lovforslagets bilag.

Vedrørende baggrunden for lovforslaget er der i bemærkningerne (se betænkningen side 39 f) henvist til de særlige forhold, som gør sig gældende under gennemførelsen af sager om voldtægt.

Beskikkelse af advokatbistand er i henhold til retsplejelovens § 741 a begrænset til sager om overtrædelse af straffelovens § 216, § 217 og § 218, stk. 2 (voldtægt, samleje ved anden ulovlig tvang end vold eller trussel herom og samleje uden for ægteskab med en person, som på grund af sin tilstand er ude af stand til at modsætte sig handlingen), samt i sager om overtrædelse af straffelovens § 224 eller § 225, jf. § 216, § 217 og § 218, stk. 2 (anden kønslig omgængelse end samleje og kønslig omgængelse med en person af samme køn i relation til de nævnte bestemmelser), herunder forsøg på og medvirken til overtrædelse af de nævnte bestemmelser.

Beskikkelse forudsætter, at den forurettede eller politiet fremsætter begæring herom, men er i så fald obligatorisk.

Udvalget har i betænkningen overvejet, om området for retsplejelovens § 741 a bør udvides til også at omfatte andre sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens kapitel 24 om forbrydelser mod kønsædeligheden samt straffelovens § 210 om blodskam.

Udvalget har endvidere overvejet, om advokatbeskikkelse bør ske, uanset om den forurettede ønsker det.

b. For så vidt angår spørgsmålet om en udvidelse af *området for beskikkelse* finder udvalget (betænkningen side 61–64), at sager vedrørende overtrædelse af straffelovens § 210 (om samleje eller anden kønslig